

Εφετείο Πειραιά: 92/2002

Πηγή: Ε.Ν.Δ. 30/2002 σελ. 103

Οσφυοϊσχυαλγία ναύτη, η οποία εκδηλώθηκε υπό κανονικές συνθήκες. Δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα.

Ναυτεργατικό ατύχημα αποτελεί και η ασθένεια, η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ανικανότητα του ναυτικού προς εργασία εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και τη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του λόγω της φύσης και του είδους της εργασίας και των συνδεομένων με αυτή δυσμενών όρων. Τέτοιο ατύχημα δεν συνιστά η εκδήλωση ή η επιδείνωση προϋπάρχουσας πάθησης ή νοσηρής γενικά κατάστασης όταν αυτή είναι συνέπεια της εκτέλεσης εργασίας που ανέλαβε με τη σύμβαση και των συμφώνων με αυτή δυσμενών επαγγελματικών όρων, εφόσον η τελευταία παρέχεται με κανονικές συνθήκες που προσιδιάζουν τη φύση αυτής χωρίς τη μεσολάβηση άλλου εξωτερικού γεγονότος, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος. Αντίθετα υπάρχει εργατικό ατύχημα όταν η εργασία παρέχεται υπό εντελώς εξαιρετικές, έκτακτες ασυνήθεις και δυσμενείς συνθήκες, στις οποίες ως πρόσφορη αιτία οφείλεται η εκδήλωση της ασθένειας και στη συνέχεια η ανικανότητα. Υφίσταται εργατικό ατύχημα όταν ο εργοδότης παρά την εκδήλωση νόσου που γνωστοποιήθηκε σ' αυτόν, αξιώνει ανεπίτρεπτα από τον εργαζόμενο την παροχή εργασίας διότι τότε οι συνθήκες εργασίας που πριν από την εκδήλωση της νόσου θεωρούνταν κανονικές, προσλαμβάνουν τώρα το χαρακτήρα ασυνήθιστων και εξαιρετικών που θεμελιώνουν την έννοια του βίαιου συμβάντος. Υποχρέωση εργοδότη να ρυθμίζει τα της εργασίας του ναυτικού κατ' άρθρο 288, 652 ΑΚ κατά τρόπο που να προστατεύει την υγεία και τη ζωή του πράγμα όμως που προϋποθέτει γνώση της ασθένειας από τον εργοδότη.

Οσφυοϊσχυαλγία ναύτη κατά την υπηρεσία του σε φορτηγό πλοίο. Δεν αποδείχθηκε ότι οφείλεται σε αιφνίδιο και απρόβλεπτο εξωτερικό γεγονός, ξένο προς τον οργανισμό του αλλά σε προϋπάρχουσα πάθηση της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης, η οποία εκδηλώθηκε κάτω από κανονικές συνθήκες σύμφυτες και προσιδιάζουσες στη φύση της εργασίας του. Δε συνιστά εργατικό ατύχημα του ν. 551/1915.

Πρόεδρος: Ε. ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΚΗΣ

Εισηγήτρια: Κ. ΓΕΡΟΣΤΑΘΗ

Δικηγόροι: Β. Σταυριανού-Συριανού, Μ. Κουντούρης

Κατά την έννοια των άρθρων 1, 2 και 3 του ν. 551/1915, που κωδικοποιήθηκε με το β.δ., της 24/7-25/8/1920, διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 του ΕισΝΑΚ και, κατά το άρθρο 66 του ΚΙΝΔ, εφαρμόζεται και στα ατυχήματα των ναυτικών, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν θεωρείται και η ασθένεια του εργαζομένου η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ανικανότητα του (ολική ή μερική), προς εργασία, εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με τη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του, λόγω της φύσεως και του είδους της εργασίας και των συνδεόμενων με αυτή δυσμενών όρων. Τέτοιο όμως ατύχημα δεν συνιστά η εκδήλωση ή η επιδείνωση προϋπάρχουσας πάθησης ή νοσηρής γενικά κατάστασης του εργαζομένου, όταν αυτή είναι συνέπεια της εκτέλεσης της εργασίας που ανέλαβε με τη σύμβαση και των συμφώνων με αυτή δυσμενών επαγγελματικών όρων, εφόσον η τελευταία παρέχεται με κανονικές συνθήκες που προσιδιάζουν στη φύση αυτής, χωρίς δηλαδή τη μεσολάβηση άλλου εξωτερικού γεγονότος, ξένου προς τον οργανισμό του παθόντος (ΑΠ 337/2000 ΕΝΔ 29.103). Αντίθετα, υπάρχει εργατικό ατύχημα, όταν η εργασία παρέχεται κάτω από εντελώς εξαιρετικές, έκτακτες ασυνήθεις και πολύ δυσμενείς συνθήκες και στις συνθήκες αυτές, ως πρόσφορες αιτίες, οφείλεται η εκδήλωση της πάθησης και κατ' επέκταση και η ανικανότητα του εργαζομένου προς εργασία (ΑΠ 164/86 Δ/νη 27.815, ΑΠ 1280/85 ΕΝΔ 14.310, ΑΠ 1090/85 ΕΝΔ 14.313, ΑΠ 832/84 ΕΝΔ 13.394). Ακόμη υπάρχει εργατικό ατύχημα, όταν ο εργοδότης παρά την εκδήλωση της νόσου που γνωστοποιήθηκε σ' αυτόν αξιώνει ανεπίτρεπτα από τον εργαζόμενο την παροχή εργασίας, διότι τότε οι συνθήκες εργασίας, που πριν από την εκδήλωση της νόσου

θεωρούνταν κανονικές, προσλαμβάνουν τώρα το χαρακτήρα ασυνήθιστων και εξαιρετικών που θεμελιώνουν την έννοια του βίαιου συμβάντος (ΑΠ 1181/99 ΕΝΔ 27.366, ΑΠ 226/87 Δ/νη 29.1352), ενόψει μάλιστα της υποχρέωσης του εργοδότη, που πηγάζει από τις διατάξεις των άρθρων 288 και 652 του ΑΚ να ρυθμίζει τα της εργασίας του εργαζομένου κατά τρόπο που να προστατεύει την υγεία και τη ζωή του (Ολ ΑΠ 937/75 ΝοΒ 23.1269), πράγμα όμως που προϋποθέτει γνώση της ασθένειας από τον εργοδότη (ΑΠ 944/2001 ΕΝΔ 29.283, ΕΠ 962/2000 ΕΝΔ 29.109, ΕΠ 371/1998 ΕΝΔ 26.396).

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρος του ενάγοντος και από τη χωρίς όρκο εξέταση του ενάγοντος στο ακροατήριο του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη πρακτικά συνεδριάσεως αυτού, (με επιμέλεια των εναγομένων δεν εξετάστηκε κανένας μάρτυρας), από τις... ένορκες βεβαιώσεις των μαρτύρων των διαδικών ενώπιον του Ειρηνοδίκη Πειραιώς, που λήφθηκαν όλες νομότυπα μετά από προηγούμενη και εμπρόθεση κλήτευση των αντιδίκων των καλούντων διαδικών, σύμφωνα με το άρθρο 671 παρ. 1 του Κ.Πολ. Δ. και από όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν, αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: με σύμβαση ναυτικής εργασίας αορίστου χρόνου που (καταρτίστηκε στον Πειραιά στις 9-12-1997 μεταξύ του ενάγοντος και της β' εναγομένης, που ενεργούσε ως αντιπρόσωπος της πρώτης, αλλοδαπής (Λιβεριανής) ναυτικής εταιρείας, πλοιοκτήτριας του με Ελληνική σημαία και αρ. νηολ. Χίου..., Φ/Γ πλοίου «Α.Ρ.», χωρητικότητας 64919 τόνων DW, Δ.Δ.Σ...., ο ενάγων προσλήφθηκε και την ίδια ημέρα ναυτολογήθηκε στο πλοίο αυτό, στο λιμένα GHENT του Βελγίου, με την ειδικότητα του ναύτη, αντί μηνιαίου συμφωνηθέντος μισθού, αυτού που προβλεπόταν από την οικεία και ισχύουσα Ελληνική ΣΣΝΕ πληρωμάτων φορτηγών πλοίων 4.500 τόνων DW και άνω. Στις 26-5-1998 και ενώ το πλοίο βρισκόταν σε λιμάνι της Νέας Ορλεάνης, ο ενάγων αισθανόμενος πόνο στην μέση, εστάλη από τον πλοίαρχο σε γιατρό ο οποίος διέγνωσε ότι ο πόνος στην πλάτη του οφείλεται σε οσφυϊκή πίεση και ενδεχομένως σε κήλη μεσοσπονδυλίου δίσκου (ρήξη δίσκου).

Έκρινε ότι αυτός επί του παρόντος ήταν ανίκανος για ναυτική εργασία και συνέστησε τον επαναπατρισμό του για τη διενέργεια περαιτέρω ιατρικού ελέγχου, τη συνέχιση της φαρμακευτικής αγωγής του (αντιφλεγμονώδη), ανάπαυση, επίθεση πάγου στην πάσχουσα περιοχή και να μη σηκώνει βάρη ή να στρέφει το σώμα του (βλ. το από 27-5-1998 ιατρικό πιστοποιητικό της ναυτικής ιατρικής μονάδας της Ν. Ορλεάνης που προσκομίζεται από τους διαδίκους σε νόμιμη αποσπασματική μετάφραση από την Αγγλική στην Ελληνική γλώσσα). Έτσι, την 1-6-1998 ο ενάγων απελύθη στο λιμάνι NOLA της Νέας Ορλεάνης «λόγω ασθενείας», αιτιολογία η οποία αναγράφηκε στο ναυτικό του φυλλάδιο, στο ημερολόγιο γέφυρας με την ένδειξη «09,10, απελύθη λόγω ασθενείας ο Ναύτης Χ.Κ.» και στον τελευταίο μισθοδοτικό λογαριασμό του, τον οποίο υπέγραψε ανεπιφύλακτα (βλ. αντίγραφο των οικείων δύο σελίδων του ημερολογίου γέφυρας του πλοίου της 26-5-1998 και 1-6-98 και τον τελευταίο μισθοδοτικό λογαριασμό του). Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι η απόλυσή του δεν έγινε παρουσία του Προξενικού Λιμενάρχη γιατί την ημέρα εκείνη (1-6-98) ήταν (τοπική) Αργία, γεγονός, άλλωστε, που ο πλοίαρχος νόμιμα σημείωσε στο ναυτικό του φυλλάδιο (βλ. αντίγραφο της σχετικής σελίδας του ναυτικού φυλλαδίου του). Κατά την παλιννόστησή του στην Ελλάδα, εξετάστηκε αυτός τόσο από γιατρούς της επιλογής των εναγομένων όσο και της δικής του, οι οποίοι διέγνωσαν τα εξής: στις 5-6-98 ο ιατρός της Α. Ασφαλιστικής χειρουργός ορθοπαιδικός Δ.Π. διαπίστωσε εκ του κλινικού ελέγχου ότι πάσχει από οσφυαλγία ενώ εκ της γενομένης αξονικής δεν προέκυψε κήλη δίσκου, του έδωσε φαρμακευτική αγωγή και τον έκρινε ικανό προς εργασία ένα μήνα από την απόλυσή του (βλ. τις σχετικές από 10-8-98 δύο ιατρικές γνωματεύσεις). Στις 18-6, 20-7 και 10-9-1998 οι γιατροί του νοσοκομείου ΚΑΤ και του Διαγνωστικού Κέντρου... γνωμάτευσαν ότι πάσχει από οξεία οσφυοϊσχιαλγία με νευρολογική συνδρομή, υπαισθησία και αιμαδιές άμφω κάτω άκρων (ιδίως ΑΡ), έκπτωση μυϊκής ισχύος και ότι φέρει πάχυνση το ωχρού συνδέσμου με ελάττωση της διαμέτρου του σπονδυλικού σωλήνα και με πρόπτωση 04-05 μεσοσπονδυλίου δίσκου. Προς αντιμετώπιση δε της καταστάσεώς του αυτής, του χορήγησαν θεραπευτική αγωγή με φάρμακα και κλινοστατισμό και αναρρωτικές άδειες (βλ. τις σχετικές ιατρικές γνωματεύσεις). Στη συνέχεια, η Ανωτάτη Ναυτική Υγειονομική Επιτροπή του Πολεμικού Ναυτικού (Α.Ν.Υ.Ε.) στις 21-7-1999 που τον εξέτασε αυτοπροσώπως διέγνωσε, αφού έλαβε υπόψη και τις μέχρι

τότε γνωματεύσεις των θεραπόντων ιατρών του, «εμμένουσα ισχιαλγία AP» και τον έκρινε ανίκανο να εργάζεται σαν ναυτικό για ένα χρόνο, δηλαδή μέχρι τις 21-8-2000. εξετασθείς δε και πάλι στο Νοσοκομείο ΚΑΤ στις 22-2-2000 βρέθηκε να πάσχει από οσφυοϊσχιαλγία με νευρολογική συνδρομή εκ των κάτω άκρων και με αυξημένη συμπτωματολογία κατά το (AP) κάτω άκρο, του δόθηκαν οδηγίες για την αντιμετώπιση της πάθησής του και άδεια από την εργασία του για δύο εβδομάδες. Ενώ η αρμόδια επιτροπή του ΙΚΑ στις 4-5-2000 αποφάνθηκε ότι πάσχει από οσφυαλγία με ήπια νευρολογική σημειολογία επί σπονδυλοδισκοαρθροπάθειας, ότι υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της πάθησής του και της εργασίας του και ότι το προτεινόμενο ποσοστό (ΠΑ) αναπηρίας είναι 40% που δεν το καθιστά ανίκανο προς εργασία (βλ. την από 4-5-2000 σχετική γνωμάτευση προσκομιζόμενη με επίκληση από τον ενάγοντα).

Ο ενάγων ισχυρίζεται ότι η παραπάνω πάθηση του εμφανίστηκε για πρώτη φορά επί του αγωγικού πλοίου κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του και οφείλεται σε αιφνίδιο και έκτακτο γεγονός, άλλως ότι τυχόν προϋπάρχουσα πάθησή του και σε λανθάνουσα κατάσταση τελούσα υποτροπίασε και επιδεινώθηκε εξαιτίας του παραπάνω γεγονότος...

Από τα αποδεικτικά μέσα, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων καθ' όλη τη διάρκεια της ναυτολογησεώς του στο αγωγικό πλοίο, δηλαδή από 9-12-97 μέχρι 1-6-98 και δεδομένου ότι η σύνθεση πληρώματος του πλοίου ήταν υπεράριθμη και μάλιστα στην ειδικότητα του ενάγοντος υπηρετούσαν 6 ναύτες (και 3 Deck Workers) αντί των τριών ναυτών που προέβλεπε η σύνθεση του πλοίου (βλ. την κατάσταση του πληρώματος του αγωγικού πλοίου –crew list- και το ΦΕΚ 331 Τ.Α.Π.Σ. της 31-12-1997 που περιέχει την εγκριτική πράξη της α' εναγομένης) παρείχε την εργασία του σύμφωνα με τη σύμβαση και υπό κανονικές συνθήκες εργασίας και, όπως βεβαίωσαν οι μάρτυρες συνάδελφοί του και χαρακτηριστικά αναφέρει ο ως άνω πλοίαρχος στην από 120402000 επιστολή του προς τη β' εναγομένη, το περιεχόμενο της οποίας δεν αμφισβητείται, «ουδέποτε ανατέθηκαν σ' αυτόν βαριές εργασίες». Αλλά ούτε και προέκυψε ότι κατά το χρονικό διάστημα από 28-4-1998 μέχρι 26-5-1998 υπέφερε αυτός συνεχώς από πόνους στη μέση και ότι ο πλοίαρχος αν και γνώριζε τη σοβαρή αυτή κατάσταση της υγείας του, δεν το έθεσε εκτός υπηρεσίας, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται. Αλλά απεναντίας αποδείχθηκε ότι ο ενάγων φερόταν εντελώς φυσιολογικά συνεχίζοντας να εργάζεται κανονικά όπως και πριν μέχρι την 26-5-1998. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι, το γεγονός ότι ο ενάγων κρίθηκε κατάλληλος προς ναυτολόγηση από παθολόγο γιατρό των εναγομένων ουδόλως αλλάζει την πιο πάνω πραγματική κατάσταση, διότι από τον ακτινολογικό έλεγχο του θώρακος στον οποίο υποβλήθηκε αυτός και από την κλινική εξέτασή του, δεν ήταν δυνατόν να διαγνωστεί η όποια προϋπάρχουσα και σε λανθάνουσα κατάσταση τελούσα πάθησή του, αφού ο ενάγων δεν την ανέφερε αυτή στον ως άνω ιατρό.

Με τα δεδομένα αυτά, προκύπτει ότι η πάθηση της οσφυοϊσχιαλγίας, που υπέστη ο ενάγων κατά την υπηρεσία του στο αγωγικό πλοίο δεν οφείλεται σε αιφνίδιο και απρόβλεπτο εξωτερικό γεγονός ξένο προς τον οργανισμό του αλλά σε προϋπάρχουσα πάθηση της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης η οποία εκδηλώθηκε κάτω από κανονικές συνθήκες σύμφυτες και προσιδιάζουσες στη φύση της εργασίας του ναύτη που ανέλαβε ο ενάγων με τη ναυτολόγησή του να εκτελέσει και συνακόλουθα δεν στοιχειοθετείται εργατικό ατύχημα του Ν. 551/1915. Κρίνοντας, κατά συνέπεια, αντίθετα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και επιδικάζοντας σε βάρος των εναγομένων, ως αποζημίωση το ποσό των 14.836.854 δρχ. έσφαλε, όπως βάσιμα παραπονούνται οι εκκαλούντες στους σχετικούς 1^ο και 2^ο λόγους της εφέσεως. Μετά από αυτά πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση και ως κατ' ουσία βάσιμη και να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση κατ' άρθρο 535 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ.